
**TÜRKİYE'DE
AVRUPA-ŞÜPHECİLİĞİ**
*Türk Halkının AB
Konusundaki Şüpheleri,
Kaygıları ve Korkuları*

**Açık Toplum Enstitüsü
Boğaziçi Üniversitesi Bilimsel Araştırma
Projeleri Komisyonu
Boğaziçi Üniversitesi Avrupa Çalışmaları
Merkezi**

Proje Yöneticisi:

Doç. Dr. Hakan Yılmaz

(Boğaziçi Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve

Uluslararası İlişkiler Bölümü)

Proje Asistanları: Nazan Maksudyan,

Zeynep Özgen

**Saha Araştırmasının Yürütücüsü: Infakto
Research Workshop**

Danışmanlar: Dr. Emre Erdoğan, Güçlü Atılgan

Metodoloji

- Saha çalışması tarihleri: 17 Ekim-10 Kasım 2003
- Örneklem Yapısı: Örneklem, Türkiye çapında 18 yaş ve üstü nüfusu temsil eden, çok aşamalı olarak tabakalandırılmış, rassal örnekleme metodu ile ulaşılmış 2123 kişiden oluşturuldu.
- Görüşmelerin yüzde 68'i kentlerde yüzde 32'si kırsal yerleşim birimlerinde gerçekleştirildi.

Örneklem Dağılımı

COĞRAFİ BÖLGE	İL	ANKET SAYISI
AKDENİZ	ANTALYA	137
	ADANA	125
	KAHRAMANMARAŞ	48
DOĞU ANADOLU	ERZURUM	98
	MALATYA	86
EGE	DENİZLİ	169
	AFYON	27
GÜNEYDOĞU ANADOLU	DİYARBAKIR	143
	GAZİANTEP	47
İÇ ANADOLU	KONYA	138
	NİĞDE	86
	ÇANKIRI	58
KARADENİZ	SAMSUN	69
	KASTAMONU	68
	TRABZON	46
MARMARA	BURSA	166
	TEKİRDAĞ	82
İSTANBUL	İSTANBUL	301
ANKARA	ANKARA	131
İZMİR	İZMİR	98

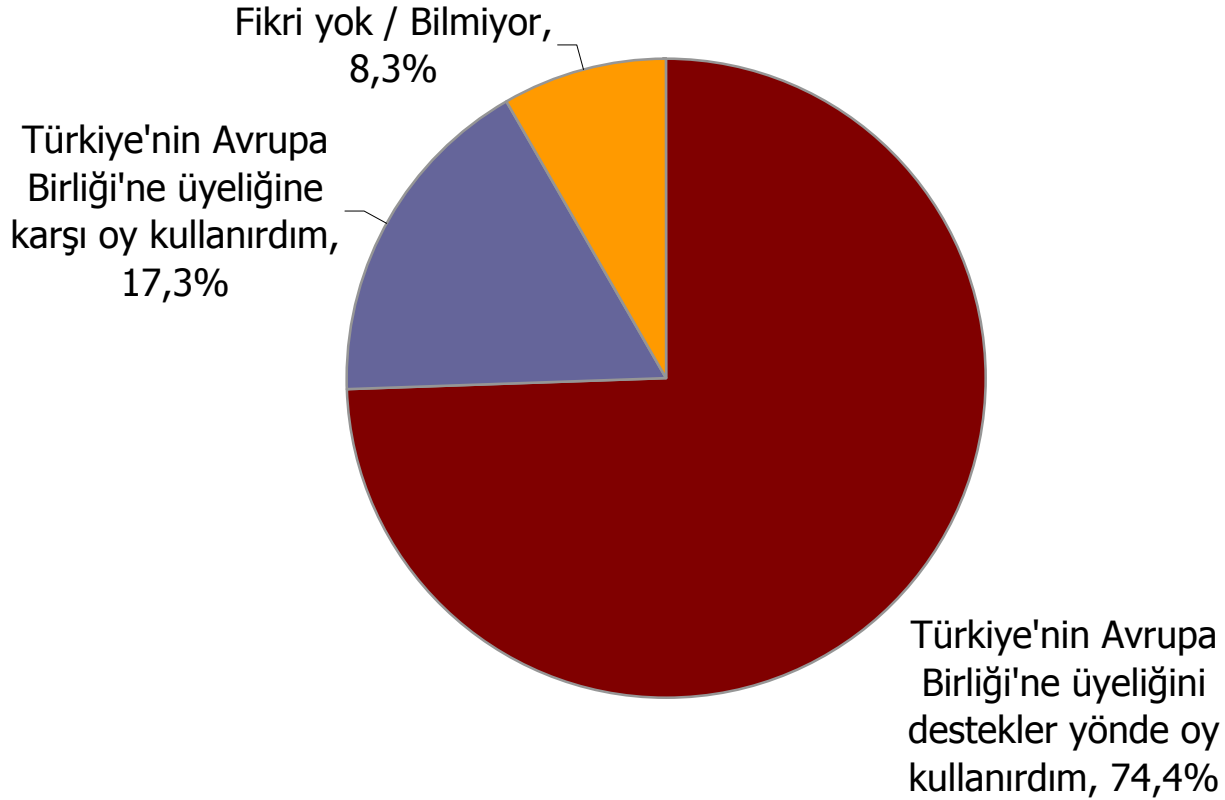

BÖLÜM 1
TÜRKİYE'NİN AB ÜYELİĞİNE
YÖNELİK GENEL EĞİLİMLER

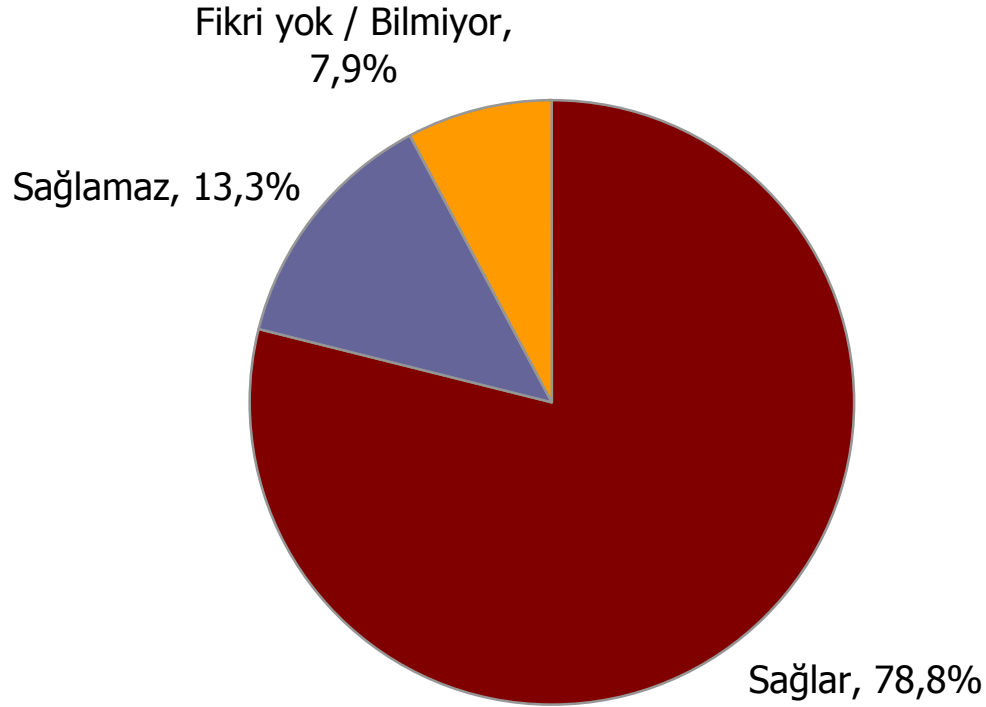
BÖLÜM 1: TÜRKİYE'NİN AB ÜYELİĞİNE YÖNELİK GENEL EĞİLİMLER

- Bugün Türkiye'nin AB'ye üyeliği için bir referandum yapılacak olsa, siz hangi yönde oy kullanırdınız?
- Her şeyi göz önünde tuttuğunuzda, sizce Türkiye'nin Avrupa Birliği üyesi olması ülkemize fayda sağlar mı, yoksa sağlamaz mı?
- Avrupa Birliği'ne girmenin Türkiye'ye en önemli yararı ne olacaktır?
- Sizce Türkiye Avrupa Birliği'ne ne zaman tam üye olabilecektir?
- Bugün Türkiye'nin AB'ye üyeliği için bir referandum yapılacak olsa, siz hangi yönde oy kullanırdınız? 3 Kasım 2002 seçimlerindeki oy verme davranışı temelinde siyasi parti tercihlerine göre dağılım.
- Bugün Türkiye'nin AB'ye üyeliği için bir referandum yapılacak olsa, siz hangi yönde oy kullanırdınız? Coğrafi bölgelere ve üç büyük ile göre dağılım.
- Bugün Türkiye'nin AB'ye üyeliği için bir referandum yapılacak olsa, siz hangi yönde oy kullanırdınız? Yerel dil ve lehçe gruplarına göre dağılım.

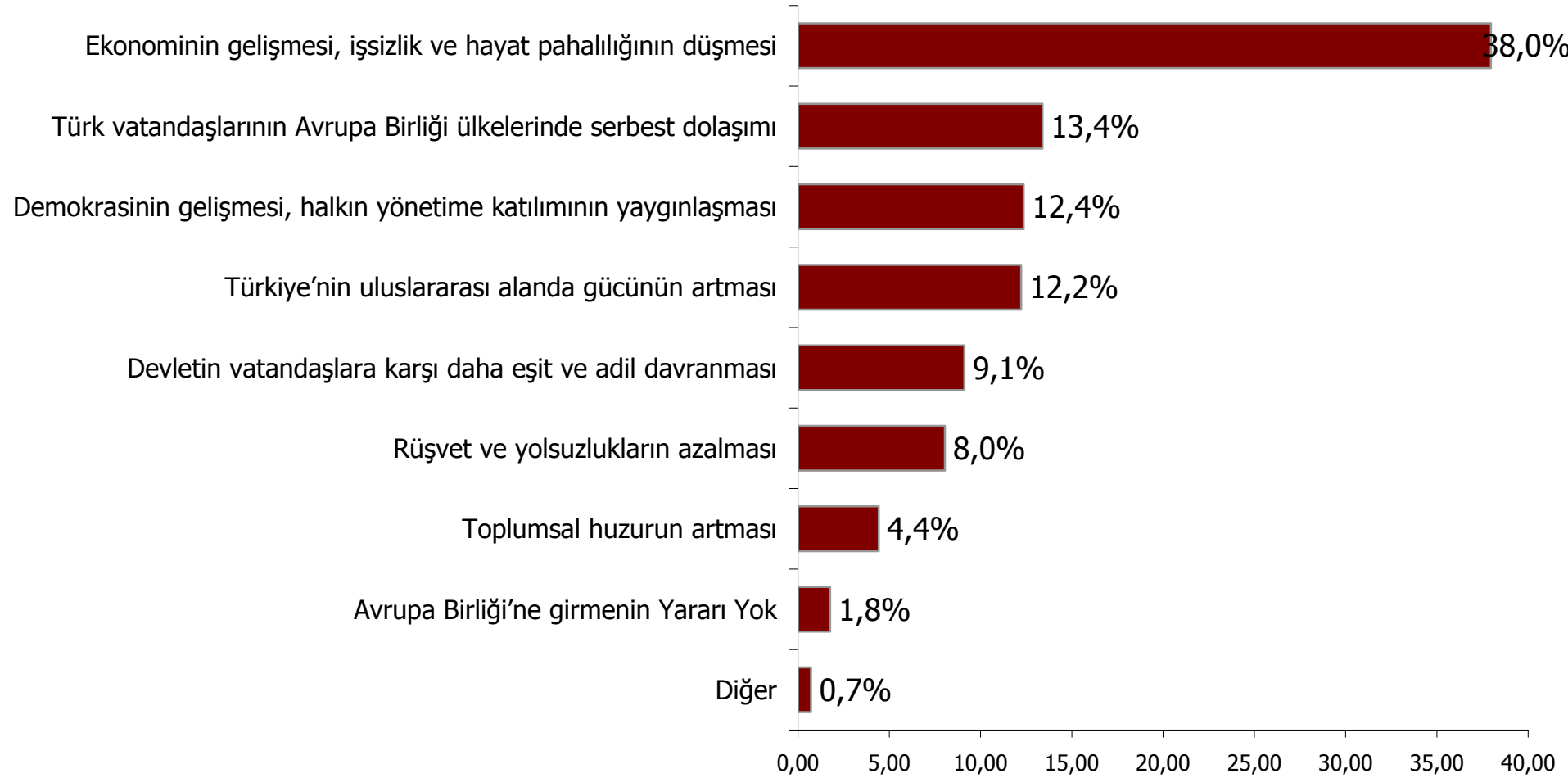
Bugün Türkiye'nin AB'ye üyeliği için bir referandum yapılacak olsa, siz hangi yönde oy kullanırdınız?

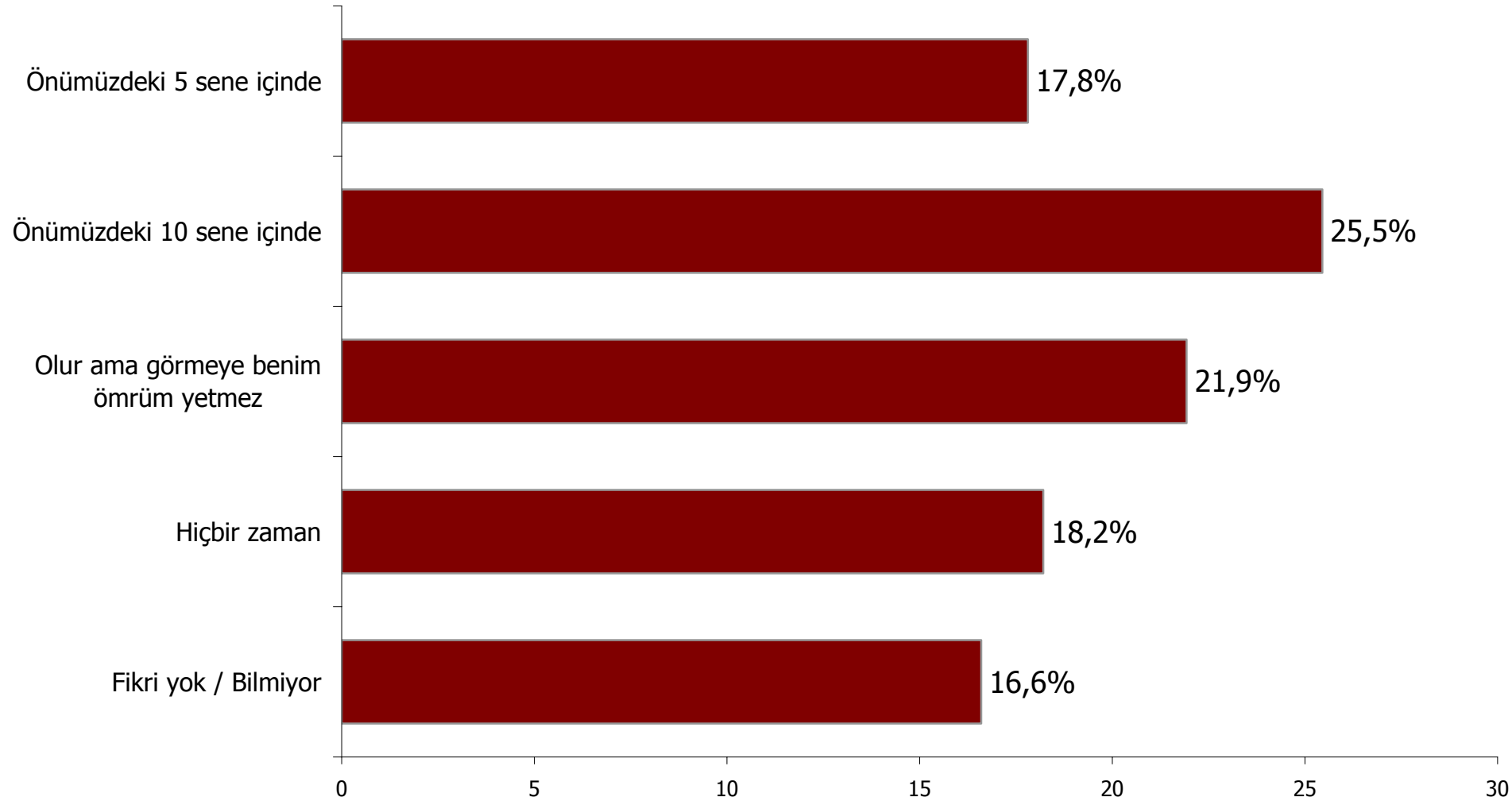
Her şeyi göz önünde tuttuğunuzda, sizce Türkiye'nin Avrupa Birliği üyesi olması ülkemize fayda sağlar mı, yoksa sağlamaz mı?

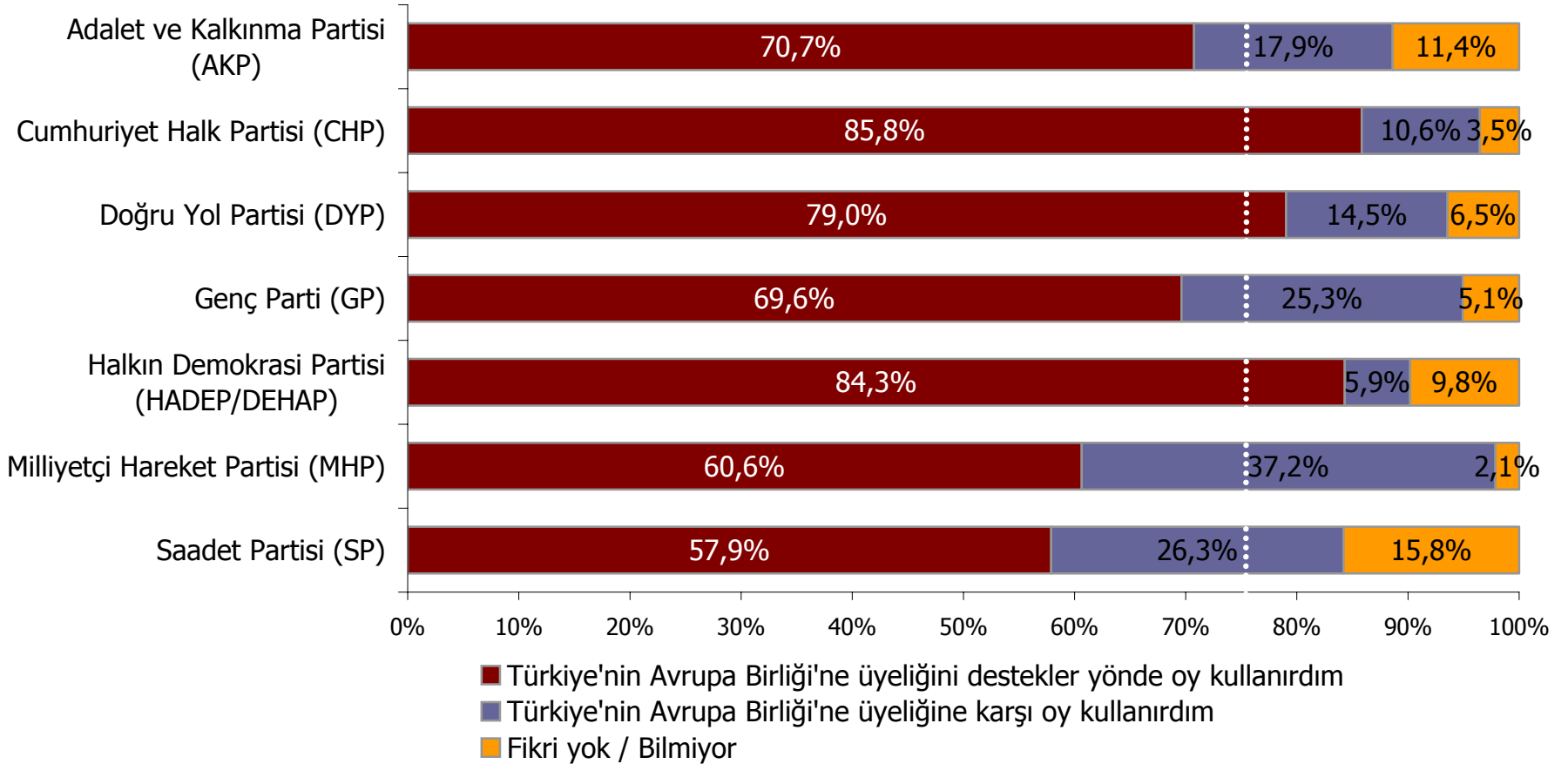
Avrupa Birliği'ne girmenin Türkiye'ye en önemli yararı ne olacaktır?

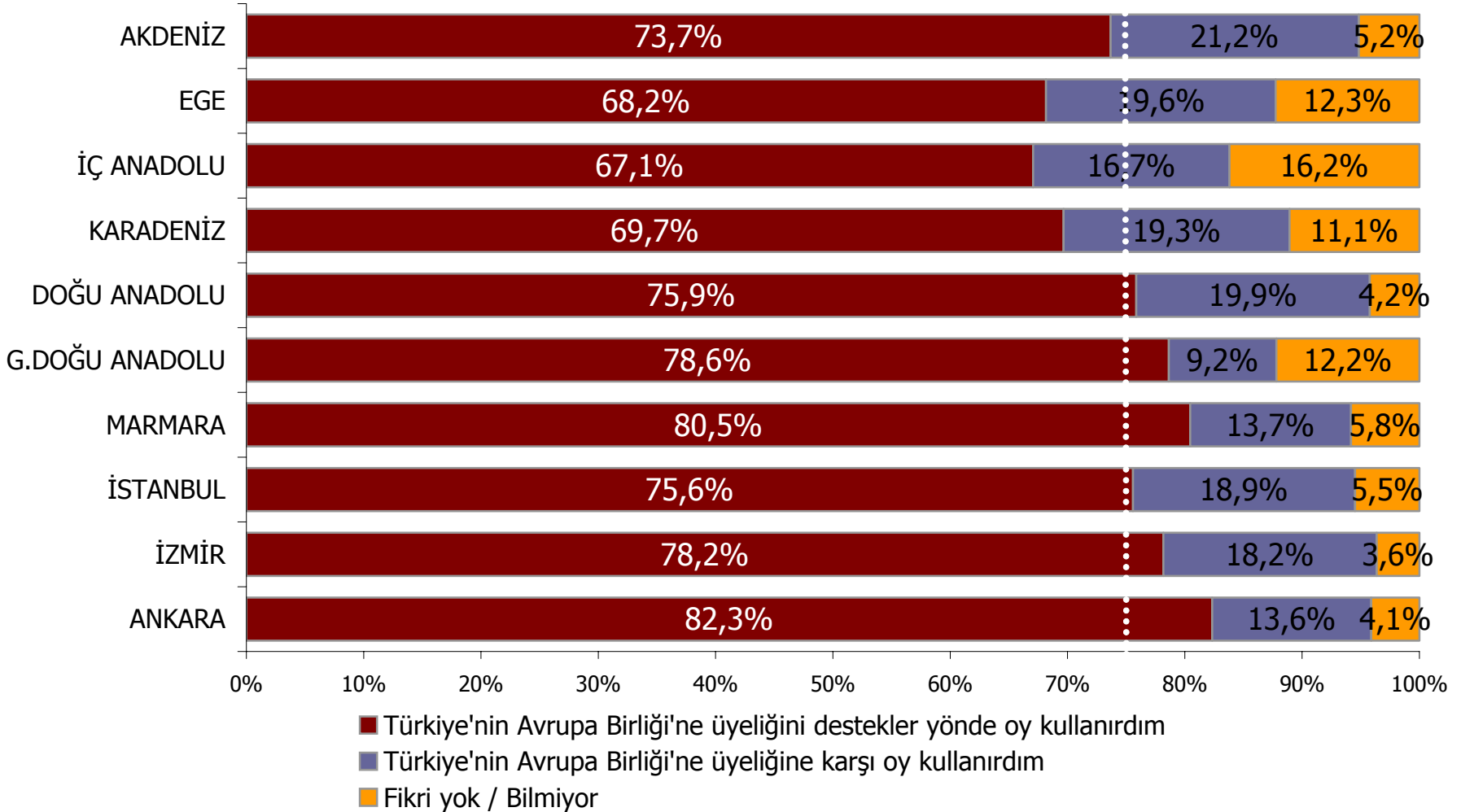
Sizce Türkiye Avrupa Birliği'ne ne zaman tam üye olabilecektir?

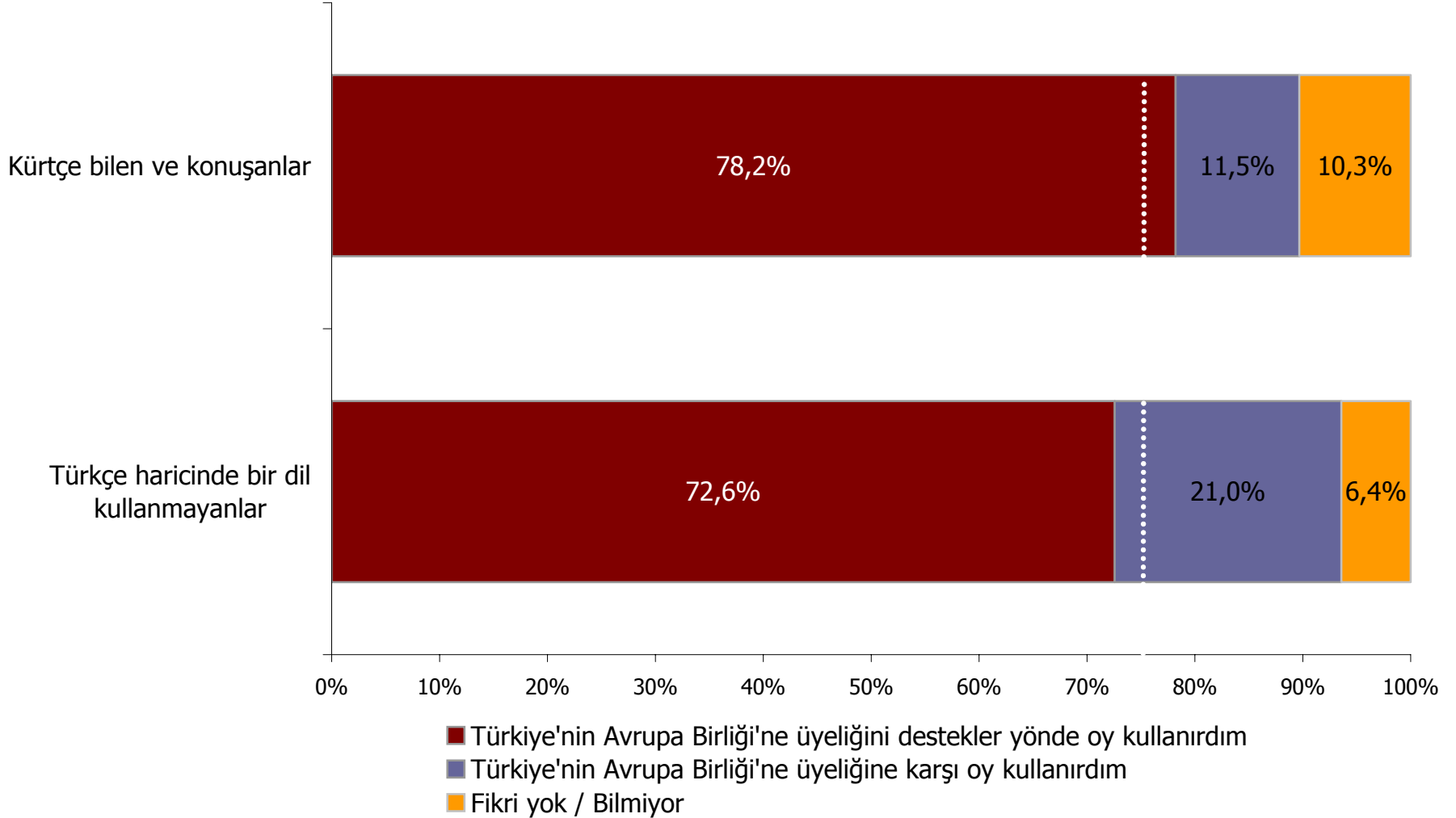
Bugün Türkiye'nin AB'ye üyeliği için bir referandum yapılacak olsa, siz hangi yönde oy kullanırdınız? (2002 Parti Seçmenlerine Göre)

Bugün Türkiye'nin AB'ye üyeliği için bir referandum yapılacak olsa, siz hangi yönde oy kullanırdınız? (Coğrafi Bölgelere Göre)

Bugün Türkiye'nin AB'ye üyeliği için bir referandum yapılacak olsa, siz hangi yönde oy kullanırdınız?

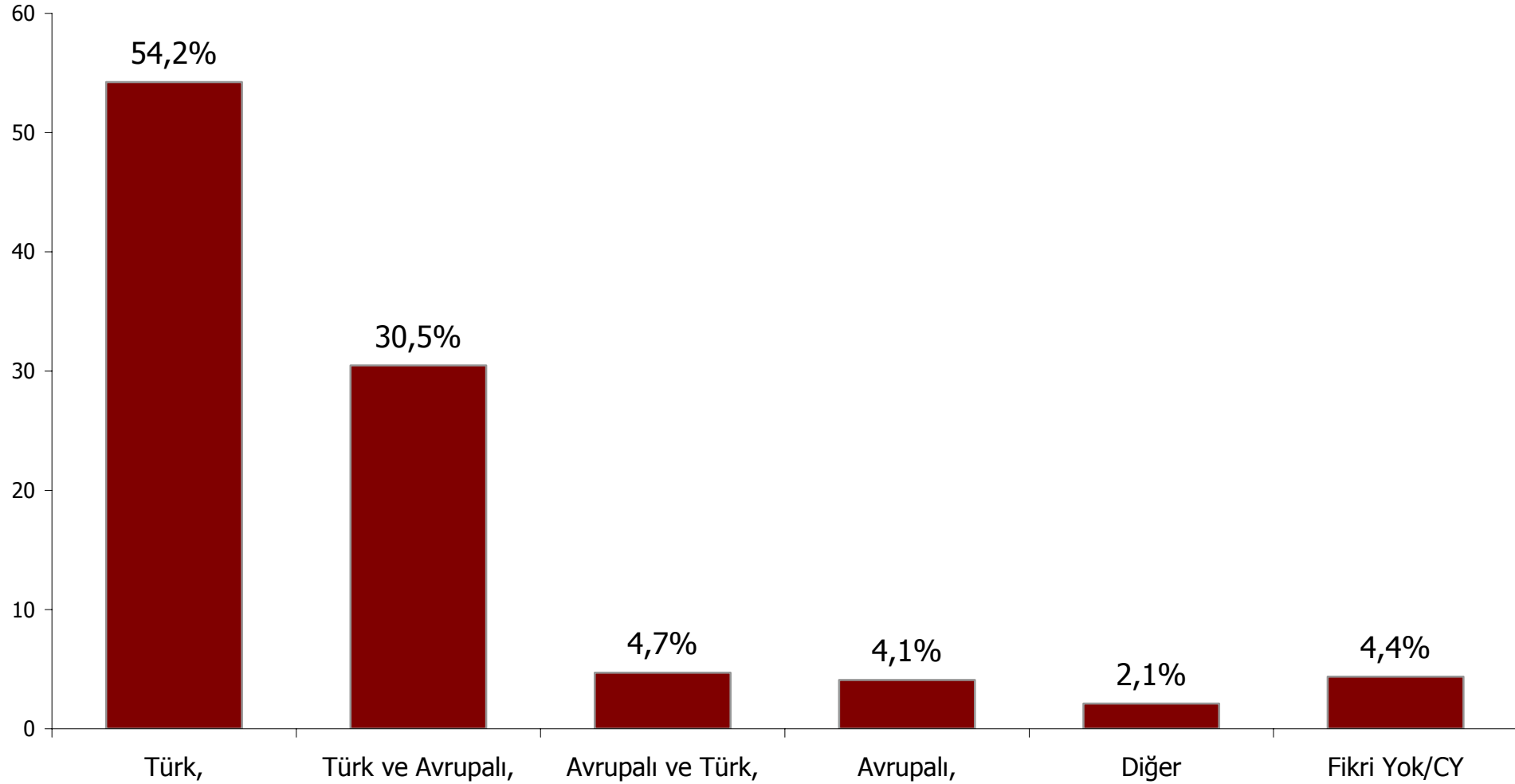
BÖLÜM 2 AVRUPALILIK KİMLİĞİ NE ÖLÇÜDE BENİMSENİYOR?

Yakın geleceği düşündüğünüzde, aşağıdaki tanımlardan hangisinin sizin için daha uygun olacağını düşünürsünüz?

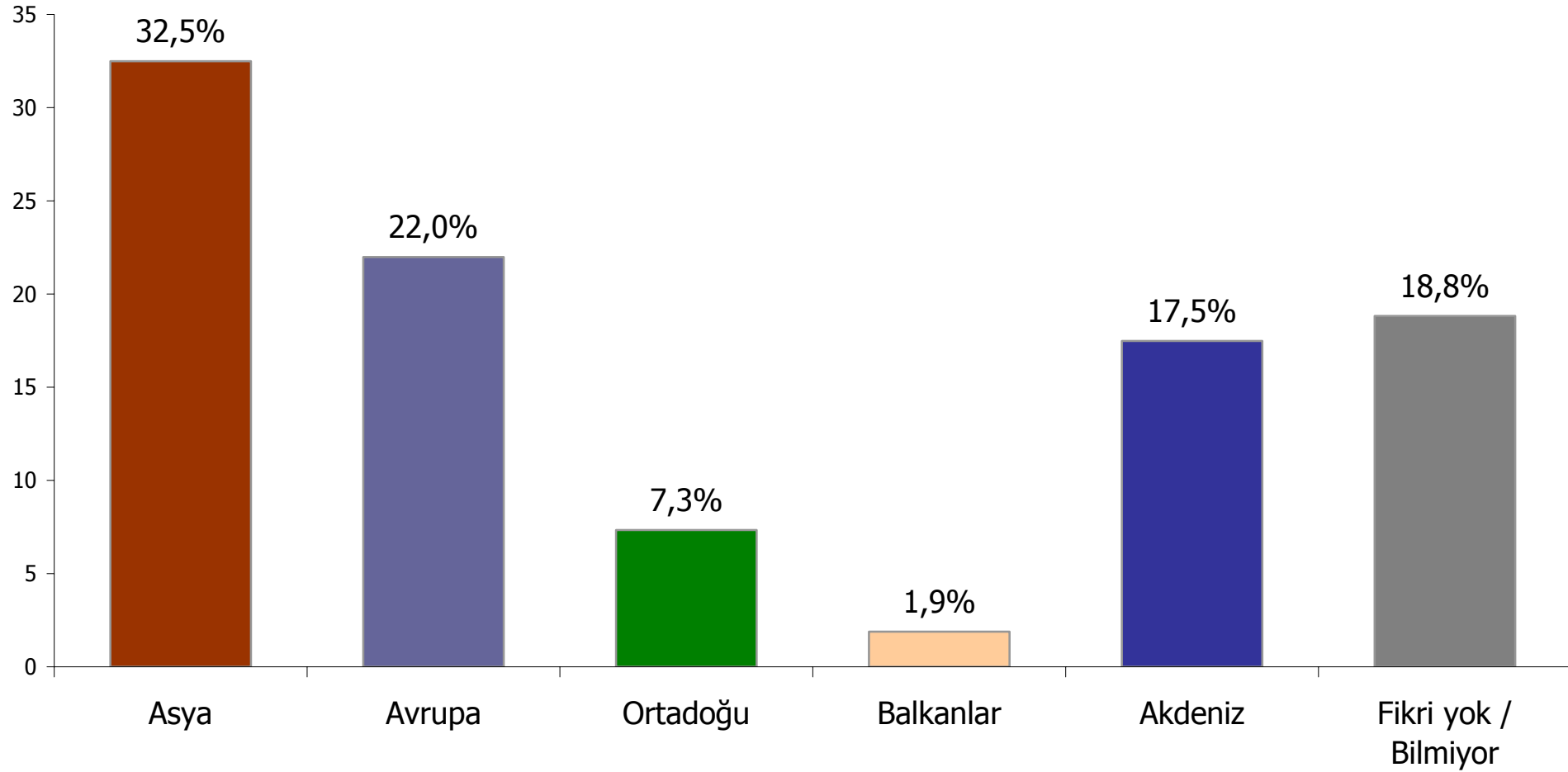
Türkiye Cumhuriyeti'nin bir vatandaşı olarak siz kendinizi en çok hangi dünyanın bir parçası olarak görürsünüz?

Türkiye Avrupa'nın bir parçası mıdır?

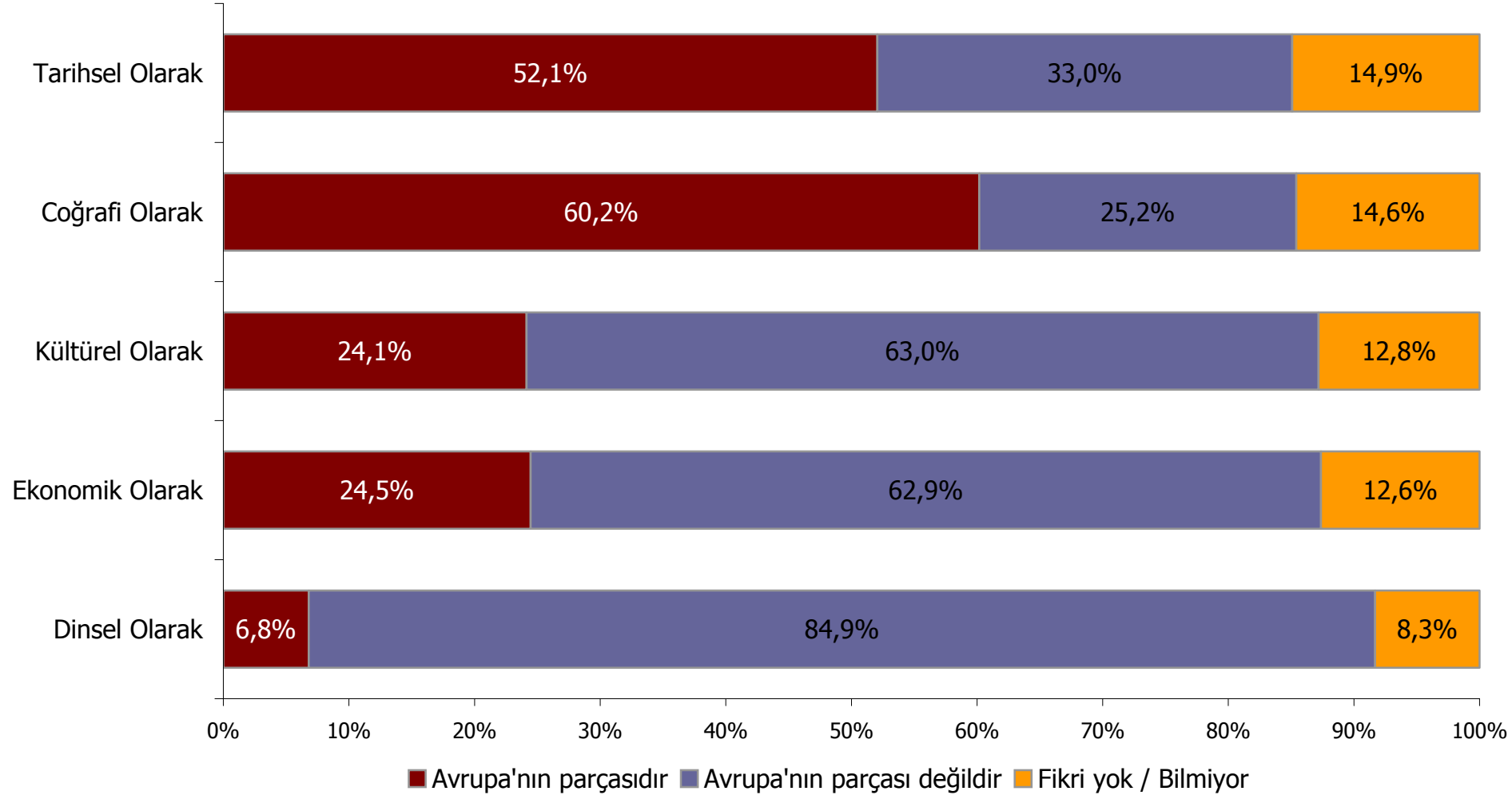
Yakın geleceği düşündüğünüzde, aşağıdaki tanımlardan hangisinin sizin için daha uygun olacağını düşünürsünüz?

Türkiye Cumhuriyeti'nin bir vatandaşı olarak siz kendinizi en çok hangi dünyanın bir parçası olarak görürsünüz?

Türkiye Avrupa'nın bir parçası mıdır?

BÖLÜM 3

AVRUPA, AVRUPALILIK VE AVRUPA BİRLİĞİ KONUSUNDAKİ TEMEL KAYGI ALANLARI NELERDİR?

DIŞLANMA-OYALANMA KAYGISI

TARİHSEL HAFIZADAN KAYNAKLANAN KAYGILAR - SEVRES
SENDROMU

BAĞIMSIZLIK VE EGEMENLİĞİN YİTİRİLMESİ KAYGISI

DİNSEL KAYGILAR: AB BİR “HRİSTİYAN KULÜBÜ” MÜDÜR?

BÖLÜNME KAYGISI

AHLAKİ BOZULMA KAYGISI

BÖLÜM 3A

DIŞLANMA-OYALANMA

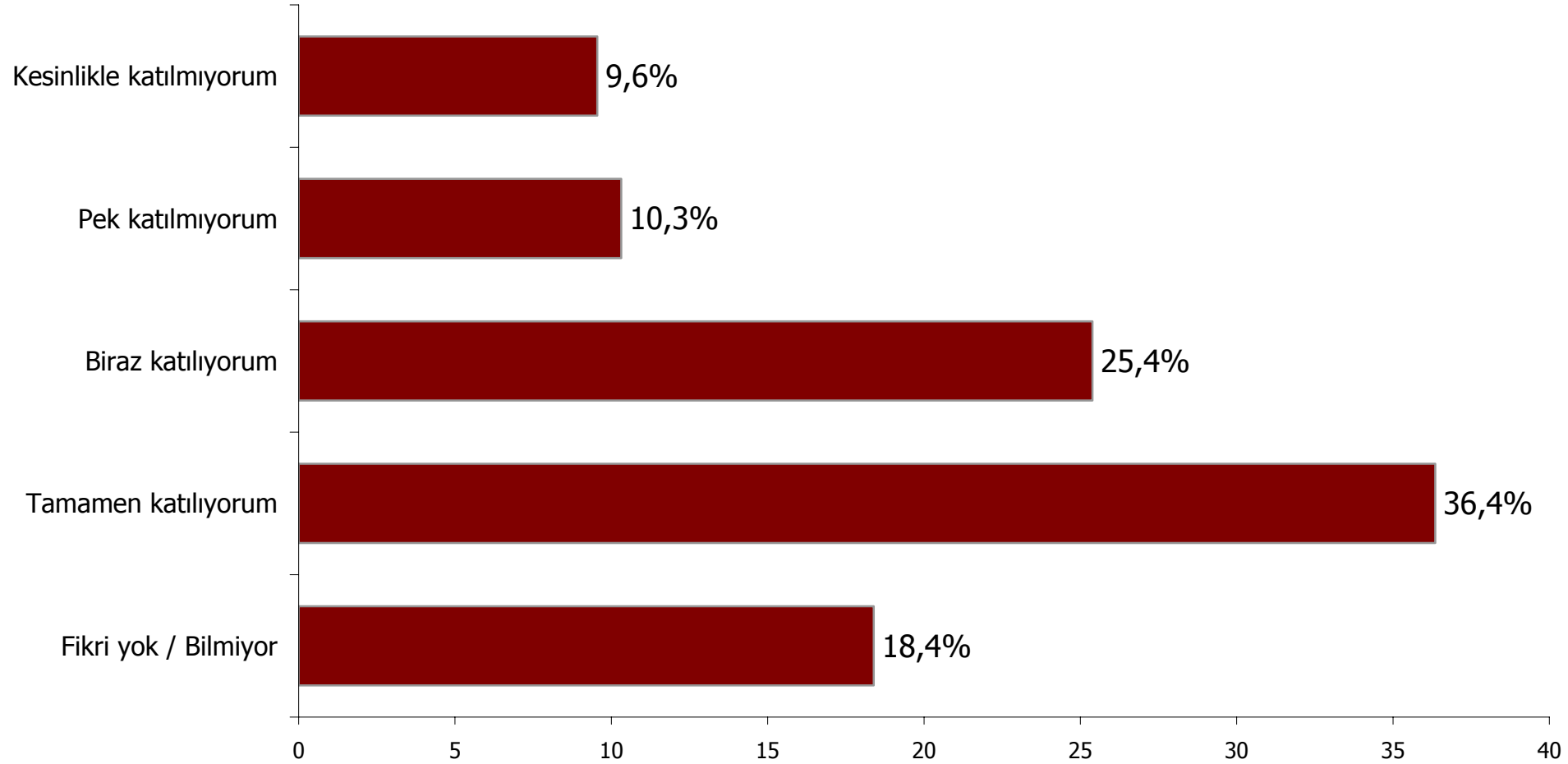
KAYGISI

Avrupa Birliği Türkiye'ye çifte standart uyguluyor mu?

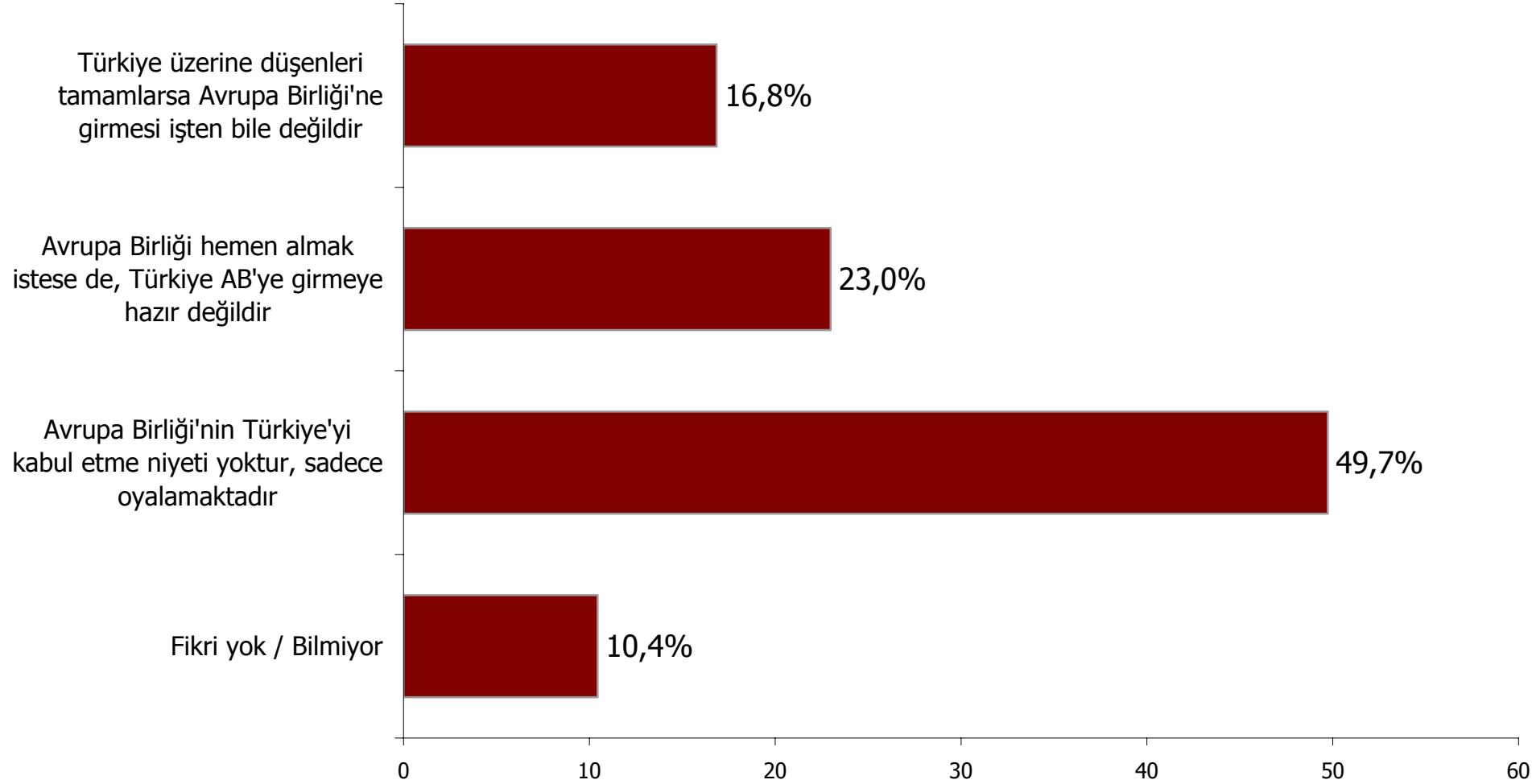
Avrupa Birliği Türkiye'yi oy alıyor mu?

Avrupa Birliği Türkiye'yi Avrupa ailesinin bir parçası olarak görüyor mu?

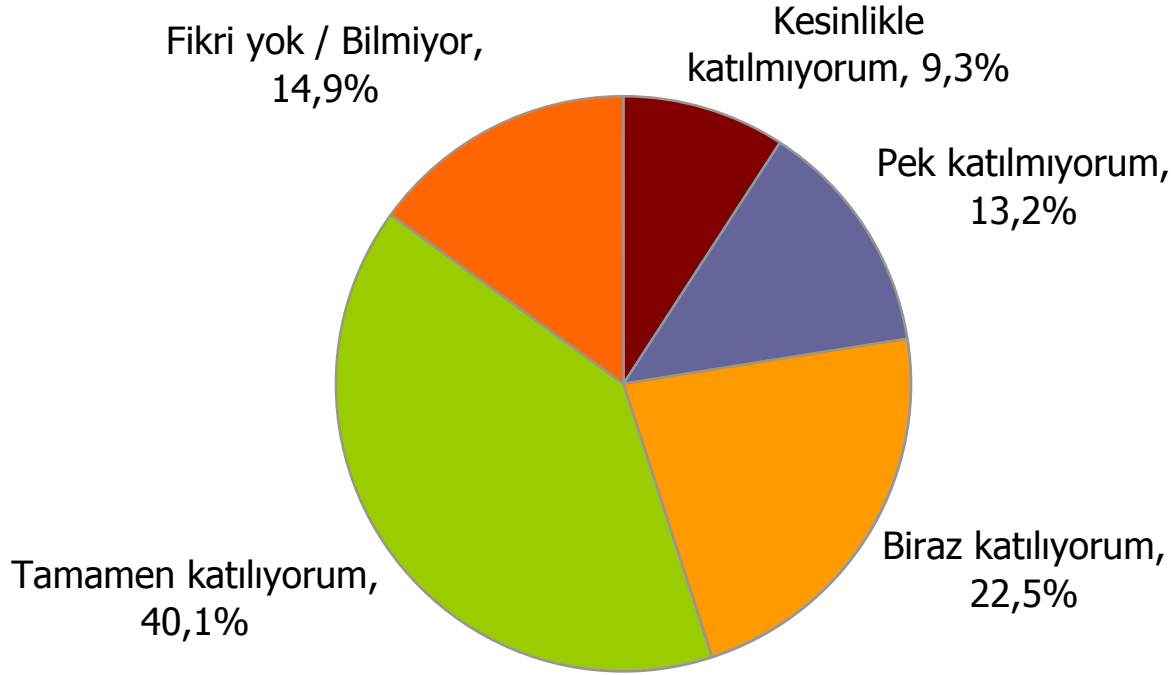
"Kimileri Avrupa Birliği'nin diğer aday ÷lkelerden istemediği şartları Türkiye'den istediğini, yani Türkiye'ye çifte standart uyguladığını öne sürmektedir."

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyeliği konusunda okuyacağım görüşlerden hangisi sizinkine daha yakındır?

"AB diğer Doğu Avrupalı aday ülkeleri aileden sayarken Türkiye'yi Avrupa'nın parçası olarak görmemektedir."

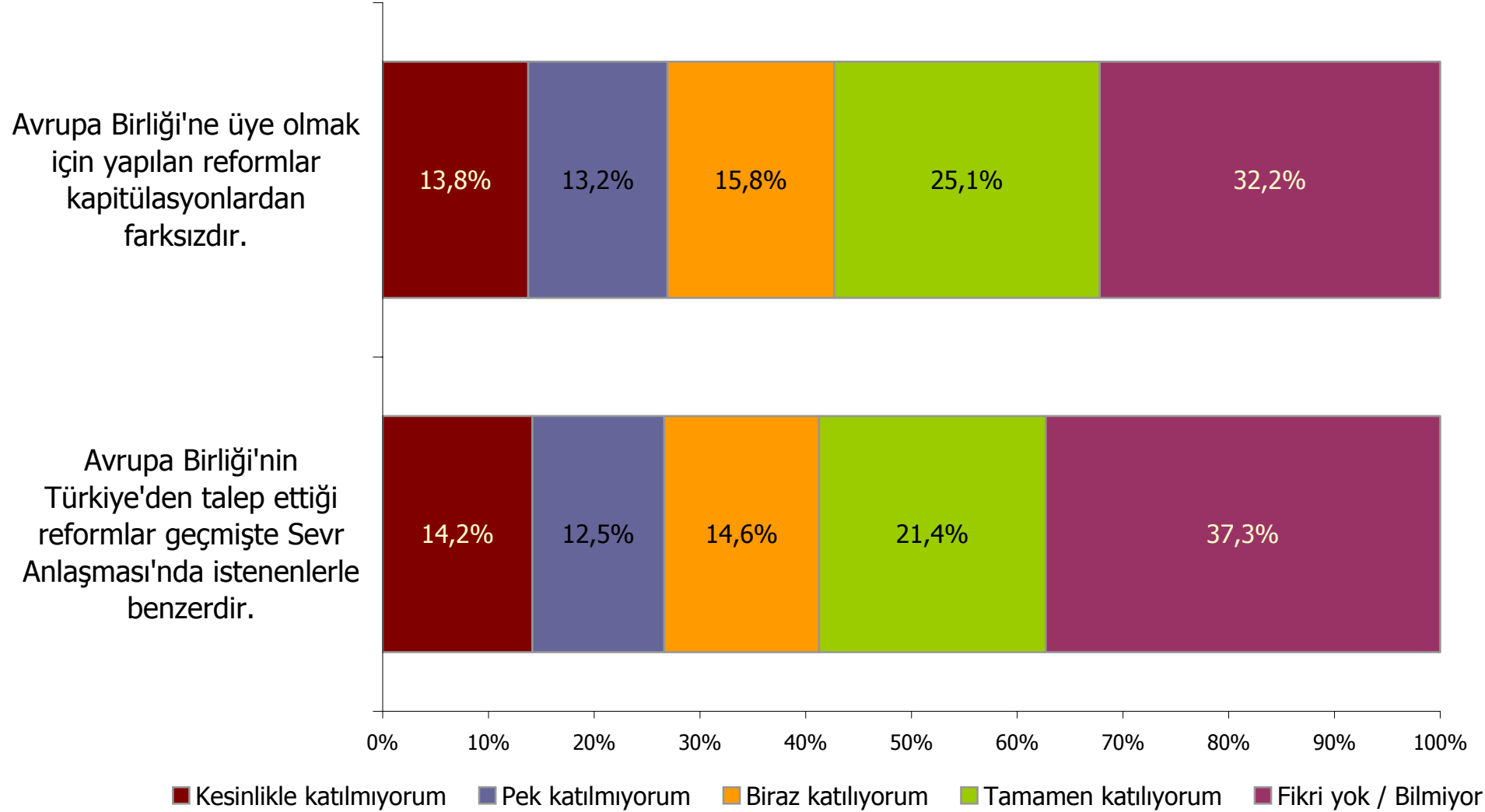

BÖLÜM 3B **TARİHSEL HAFIZADAN** **KAYNAKLANAN KAYGILAR -** **SEVRES SENDROMU**

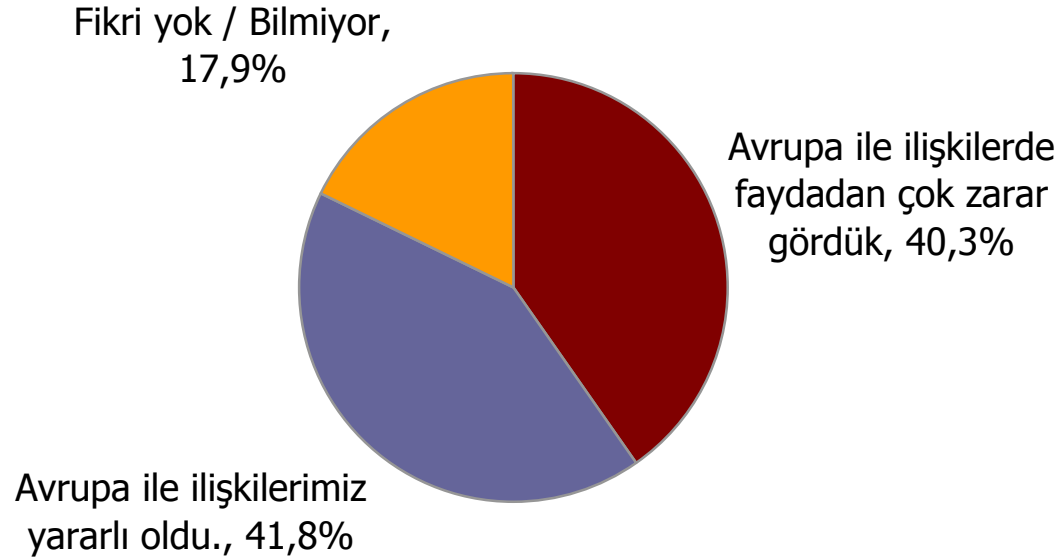
AB'nin Türkiye'den talepleri kapitülasyonlara ve Sevres Antlaşması şartlarına benziyor mu?

Avrupa ile olan ilişkilerimizden fayda mı yoksa zarar mı gördük?

Tarihsel Bölünme ve Sevr Sendromu Kaygıları

Avrupa ile olan ilişkilerimiz hakkında bazıları eskiden beri faydadan çok zarar gördüğümüzü düşünürken, diğerleri de Avrupa ile ilişkilerimizin bize yarar getirdiğini düşünmektedir. Siz kendinizi bu iki görüşten hangisine daha yakın görmektesiniz?

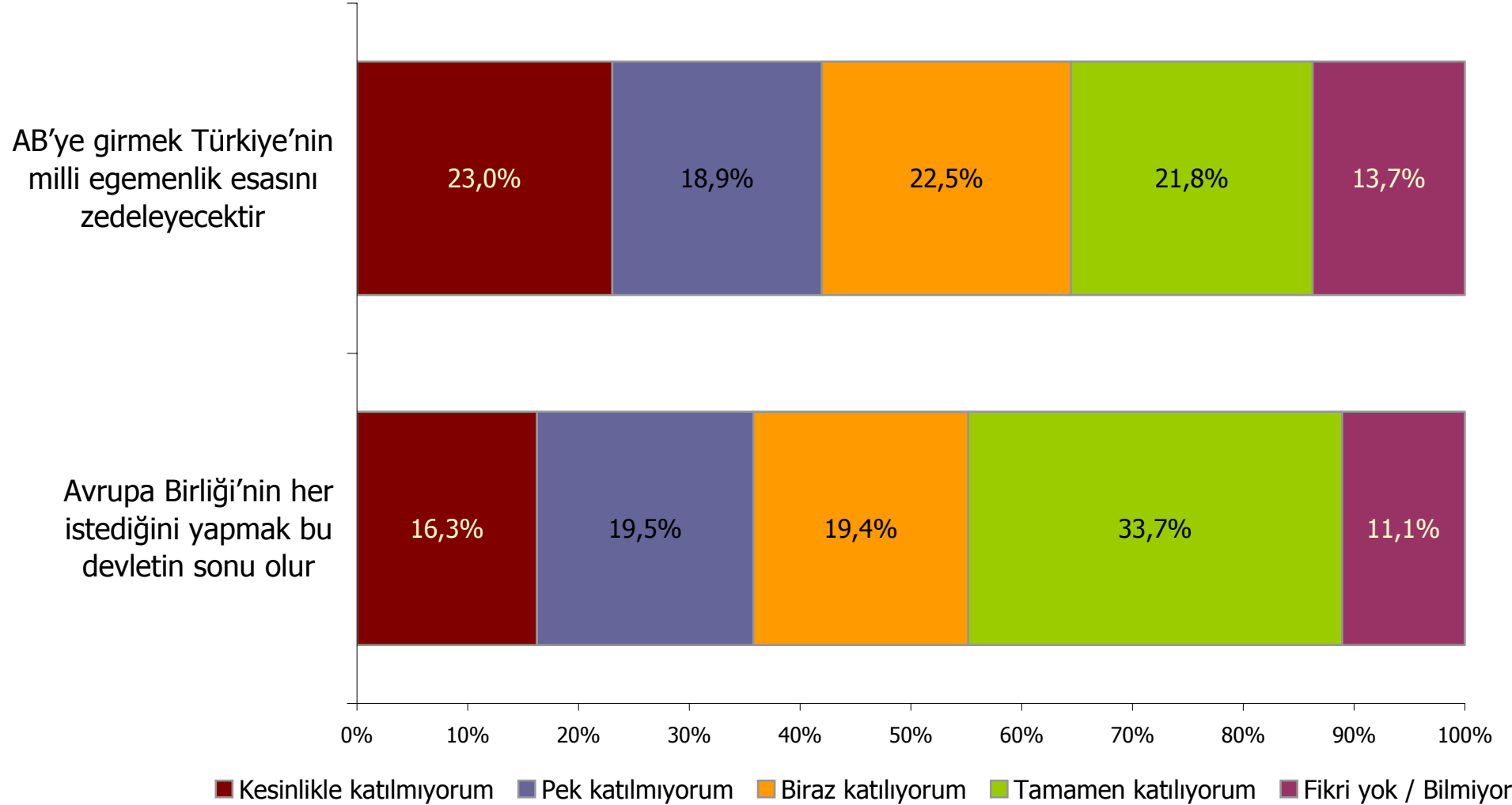

BÖLÜM 3C BAĞIMSIZLIK VE EGEMENLİĞİN YİTİRİLMESİ KAYGISI

**AB'ye girmek ulusal bağımsızlığın
yitirilmesine yol açar mı?**

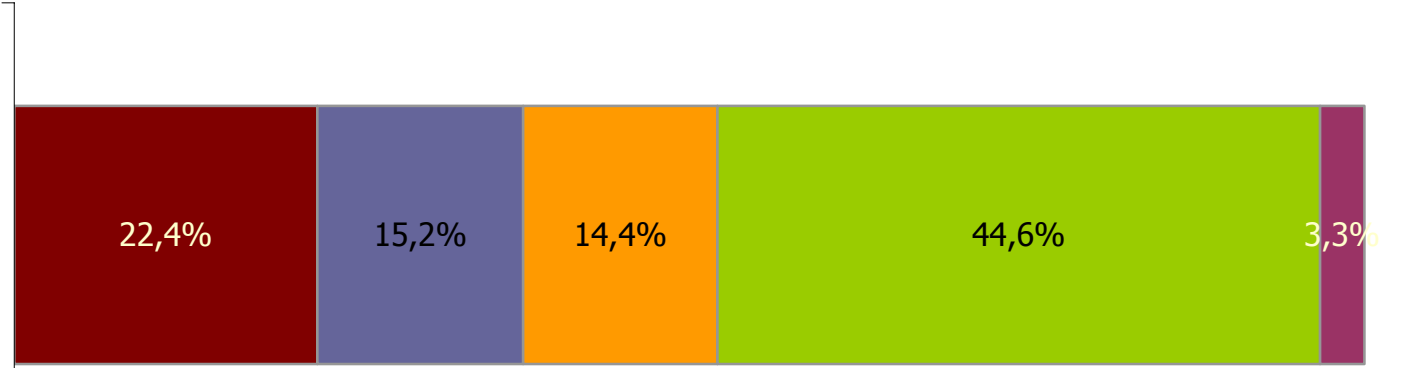
**AB'nin bayrak ve marş gibi siyasal
sembolleri kabul edilebilir mi?**

Bağımsızlık - Egemenlik Kaygıları

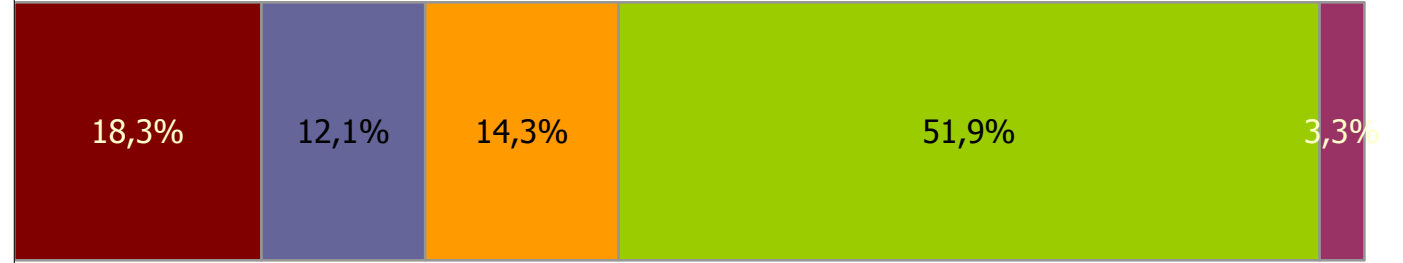

Bağımsızlık - Egemenlik Kaygıları

Okullarda, resmi dairelerde,
milli bayramlarda Türk
bayrağının yanına AB
bayrağının da asılacak
olması

Okullarda, resmi dairelerde,
milli bayramlarda İstiklal
marşının yanı sıra AB
marşının da çalınması

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

■ Kesinlikle rahatsız etmez ■ Pek rahatsız etmez ■ Biraz rahatsız eder ■ Kesinlikle rahatsız eder ■ Fikri yok / Bilmiyorum

BÖLÜM 3D

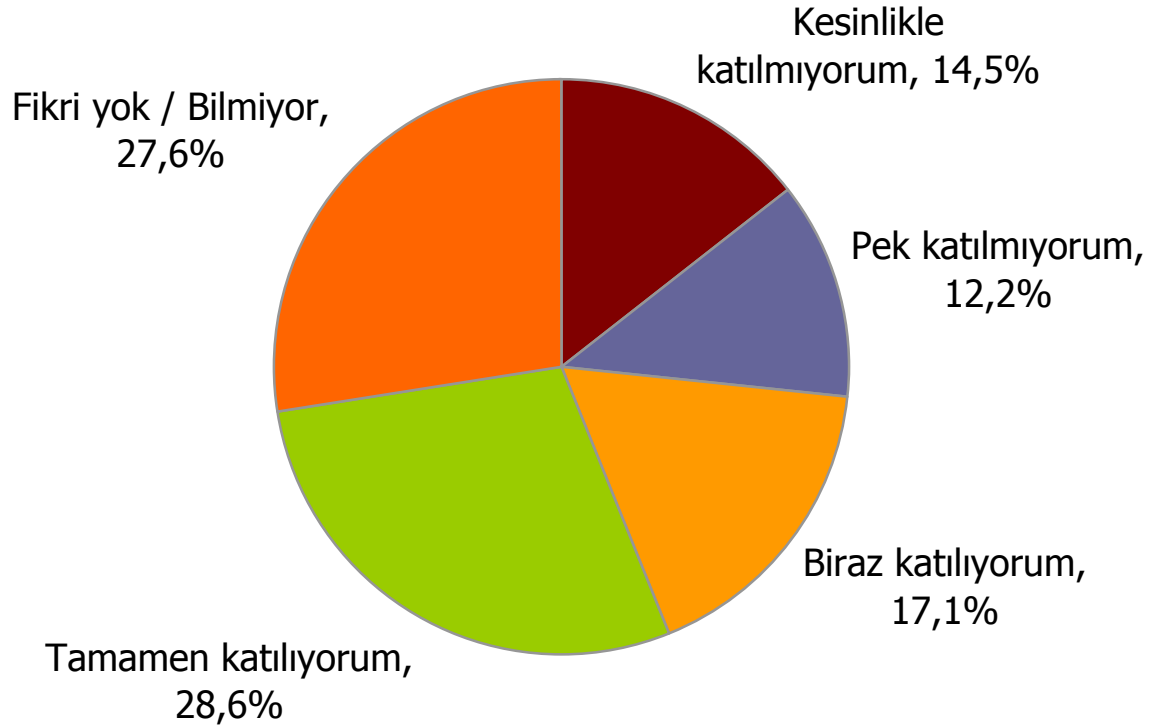
DİNSEL KAYGILAR – AB BİR “HRİSTİYAN KULÜBÜ” MÜDÜR?

Avrupalılar Türkiye’ye karşı “Haçlı Ruhu” ile mi hareket etmektedirler?

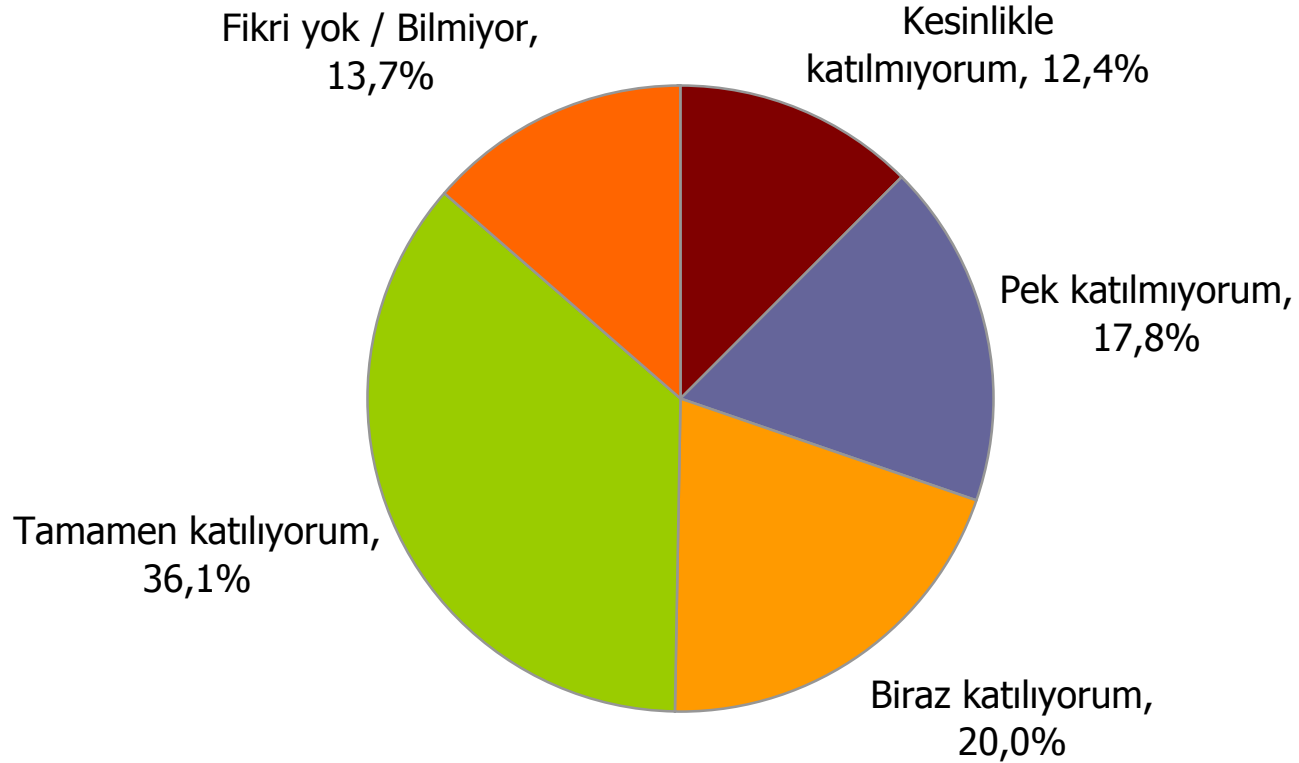
AB, Hristiyan Değerleri üzerine mi kurulmuştur?

AB, bir Hristiyan Kulübü müdür?

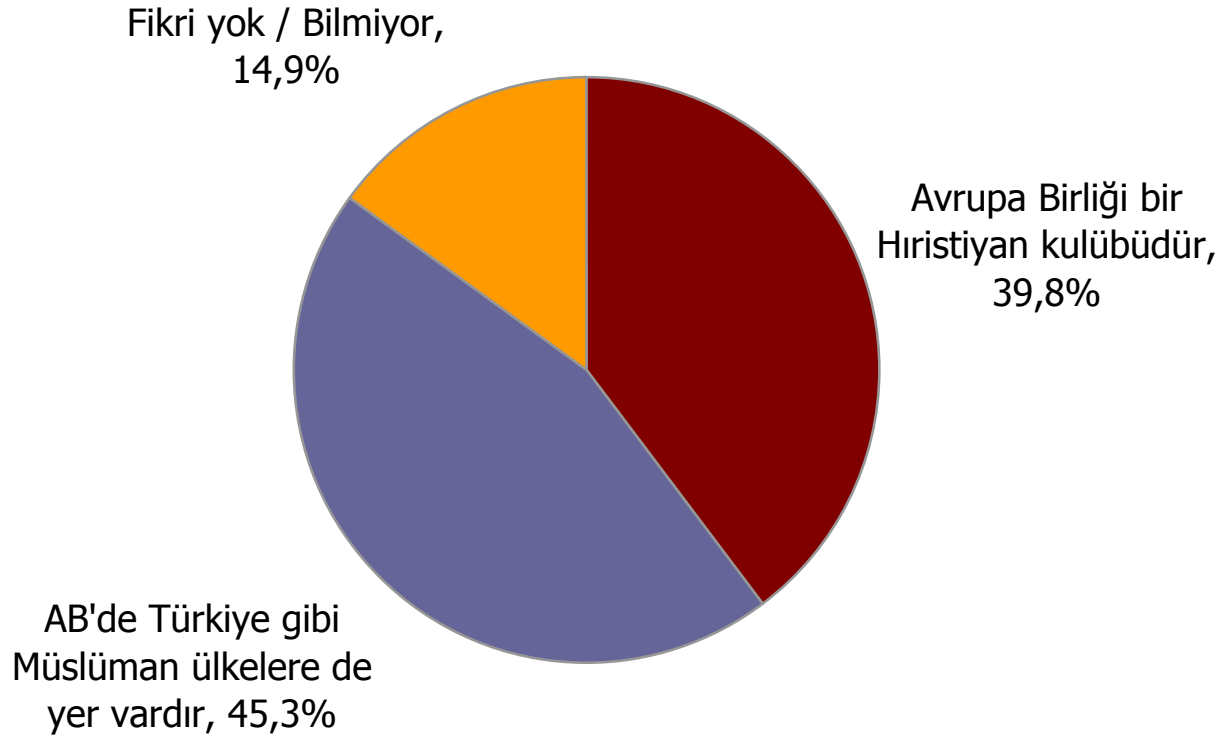
"Avrupalıların Türkiye'ye karşı tutumlarının arkasında Haçlı Ruhu yatmaktadır."

"Avrupa Birliği Hıristiyanlık değerleri üzerine kurulmuştur."

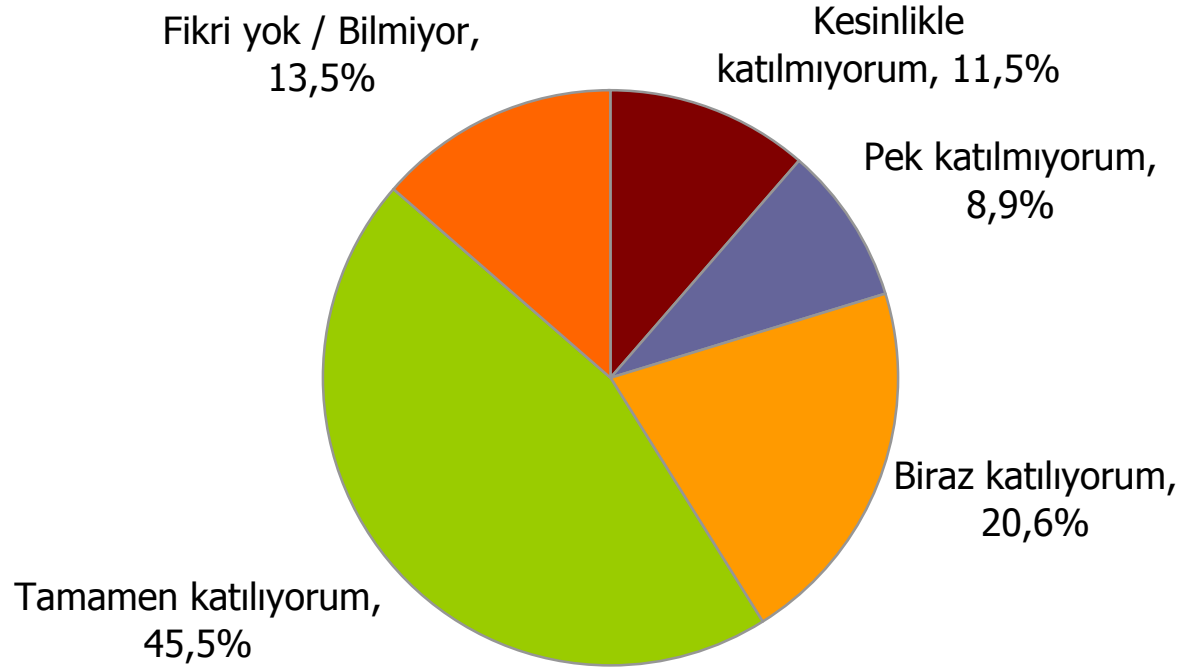
Bazıları Avrupa Birliği'nin bir Hıristiyan kulübü olduğunu iddia ederken, diğerleri Avrupa Birliği'nde Türkiye gibi Müslüman ülkelere yer olduğunu düşünmektedir. Sizin görüşünüz bu iki görüşten hangisine daha yakındır?

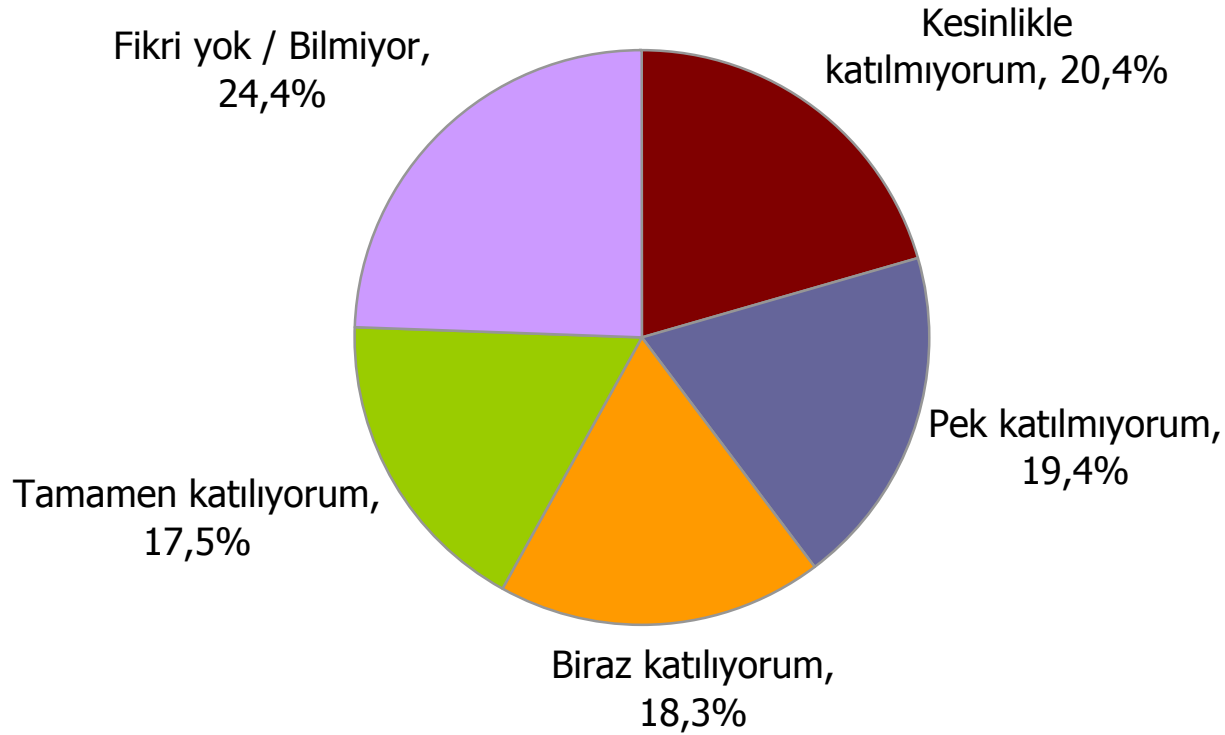
BÖLÜM 3E BÖLÜNME KAYGISI

**Avrupa, bölücü hareketlere destek vermiş midir?
AB'nin insan hakları taleplerinin gizli amacı
Türkiye'yi bölmek midir?
AB üyeliği Türkiye'nin bölünmesine yol açacak
midir?**

"Avrupa Türkiye'de PKK gibi bölücü örgütlerin güçlenmesine yardım etmiştir."

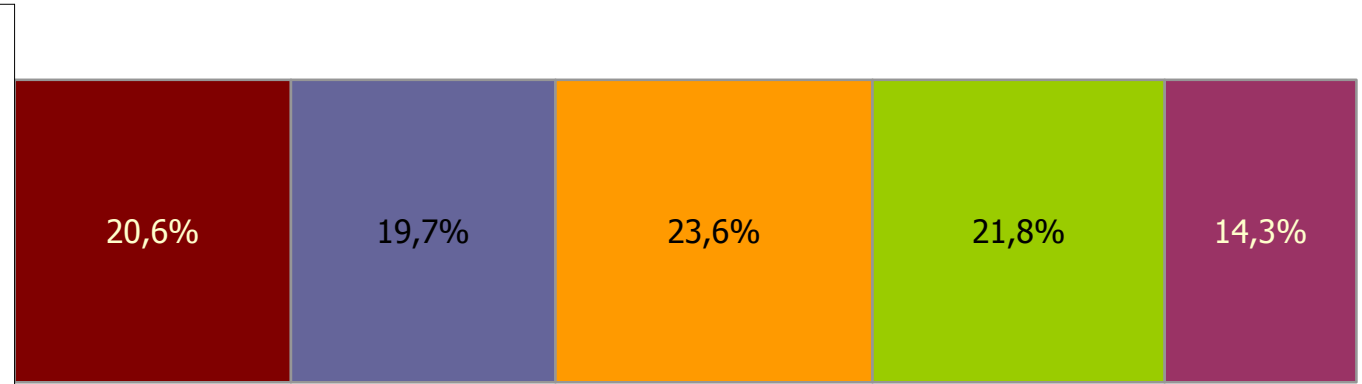

"Avrupa Birliği Türkiye'den insan hakları konularında bazı reformlar yapmasını beklemektedir. Bazı kişiler bu isteğin asıl hedefinin Türkiye'deki farklı etnik kökenli grupları, mesela Kürt'leri Türkiye'den koparmak olduğunu söylemektedirler."

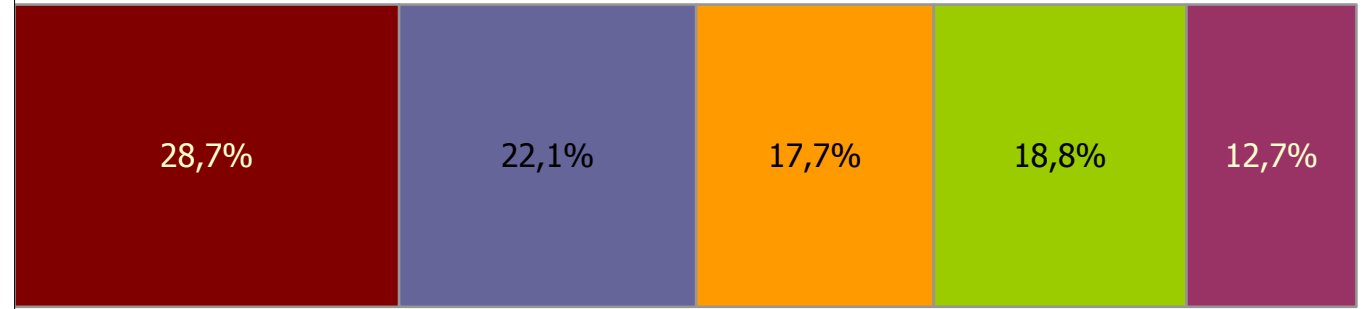

Bölünme Kaygısı

AB üyeliği Türkiye'de bölücü örgütlerin artmasına sebep olacaktır

AB üyeliği Türkiye'nin bölünmesine sebep olacaktır

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

■ Kesinlikle katılmıyorum ■ Pek katılmıyorum ■ Biraz katılıyorum ■ Tamamen katılıyorum ■ Fikri yok / Bilmiyorum

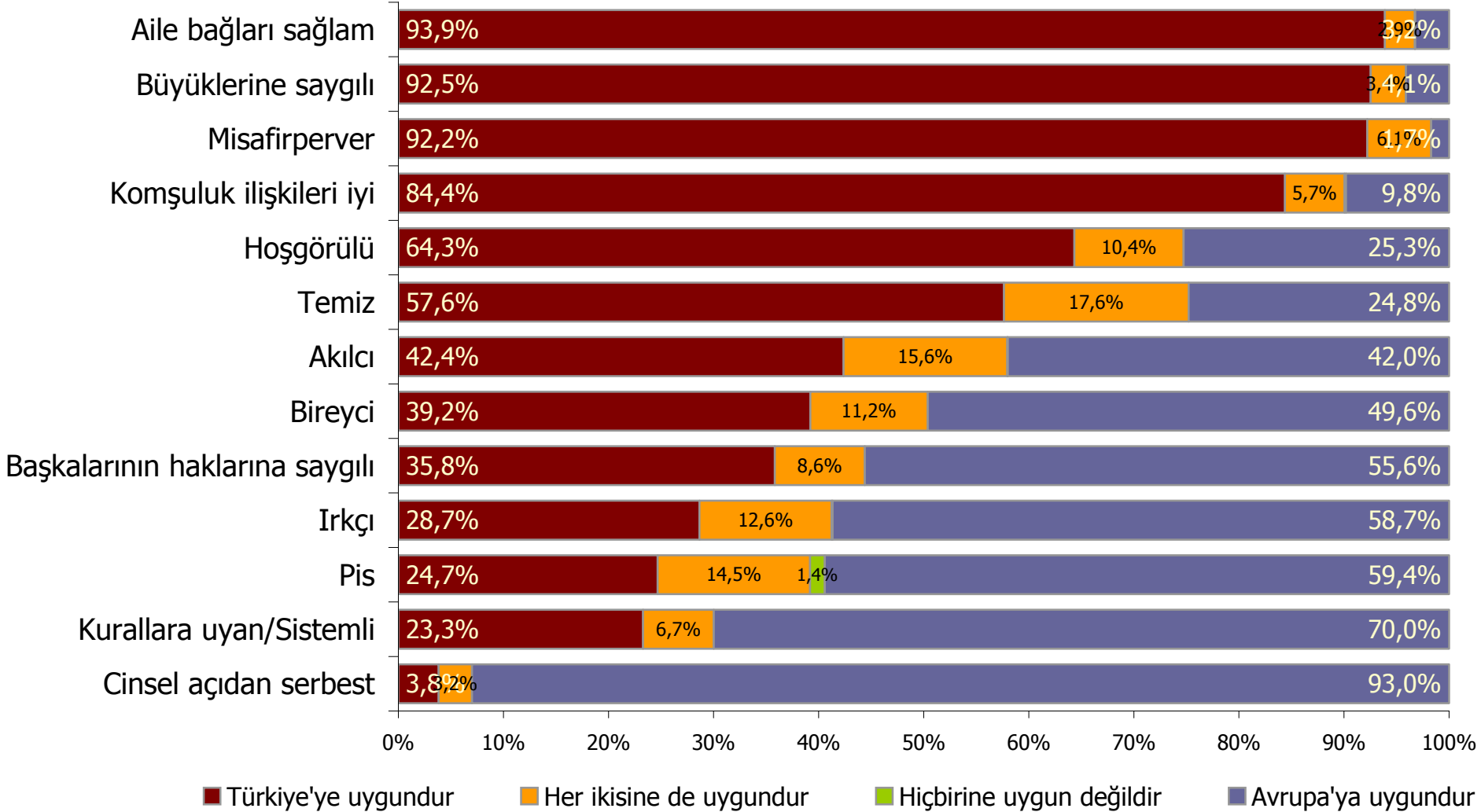
BÖLÜM 3F

AHLAKİ BOZULMA KAYGISI

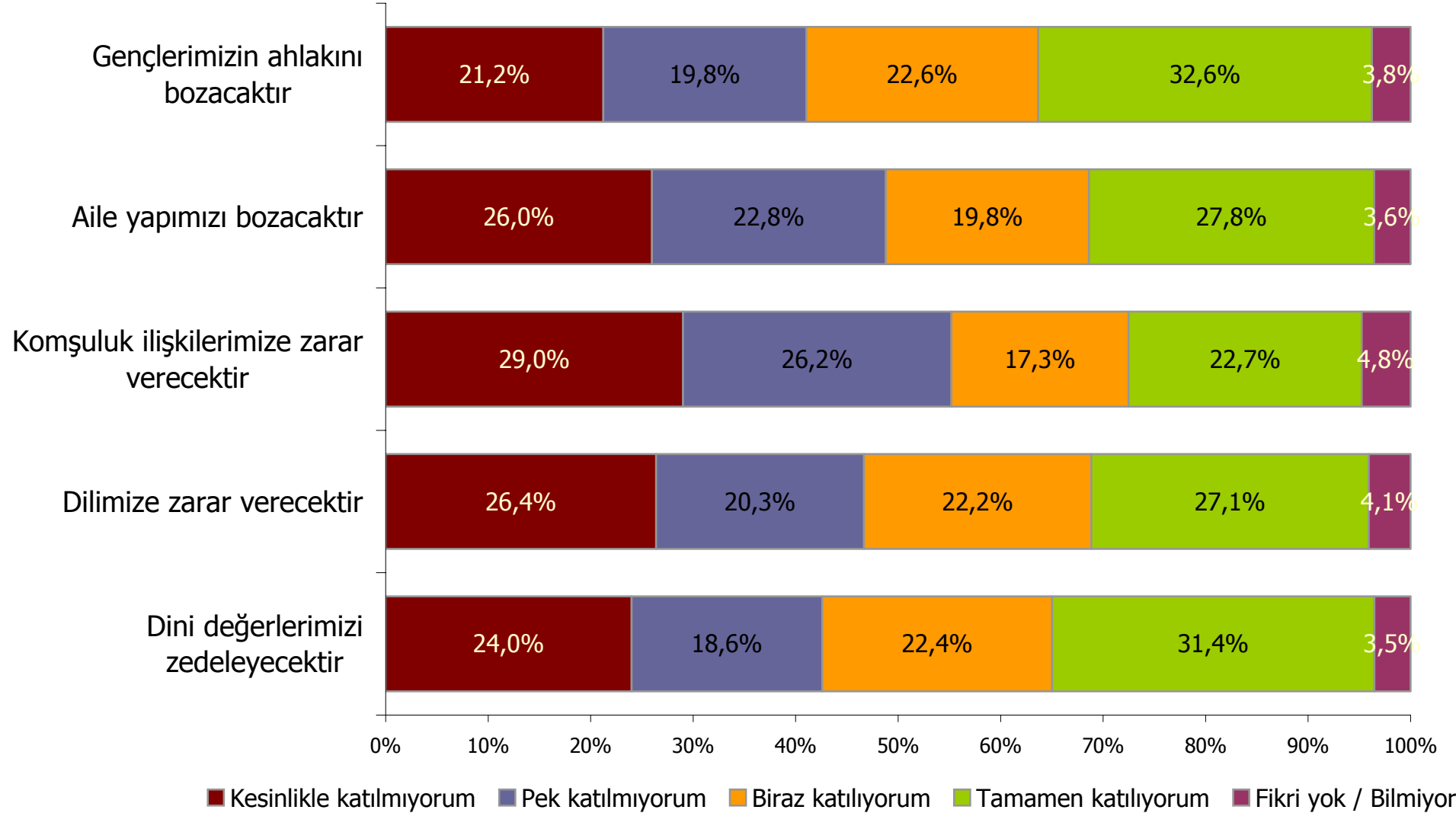
Avrupalılar ve Türklerin değer farklılıkları nelerdir?

AB üyeliği ahlâki değerlerimizi yozlaştıracak mıdır?

Özellikler hangisine daha uygundur?

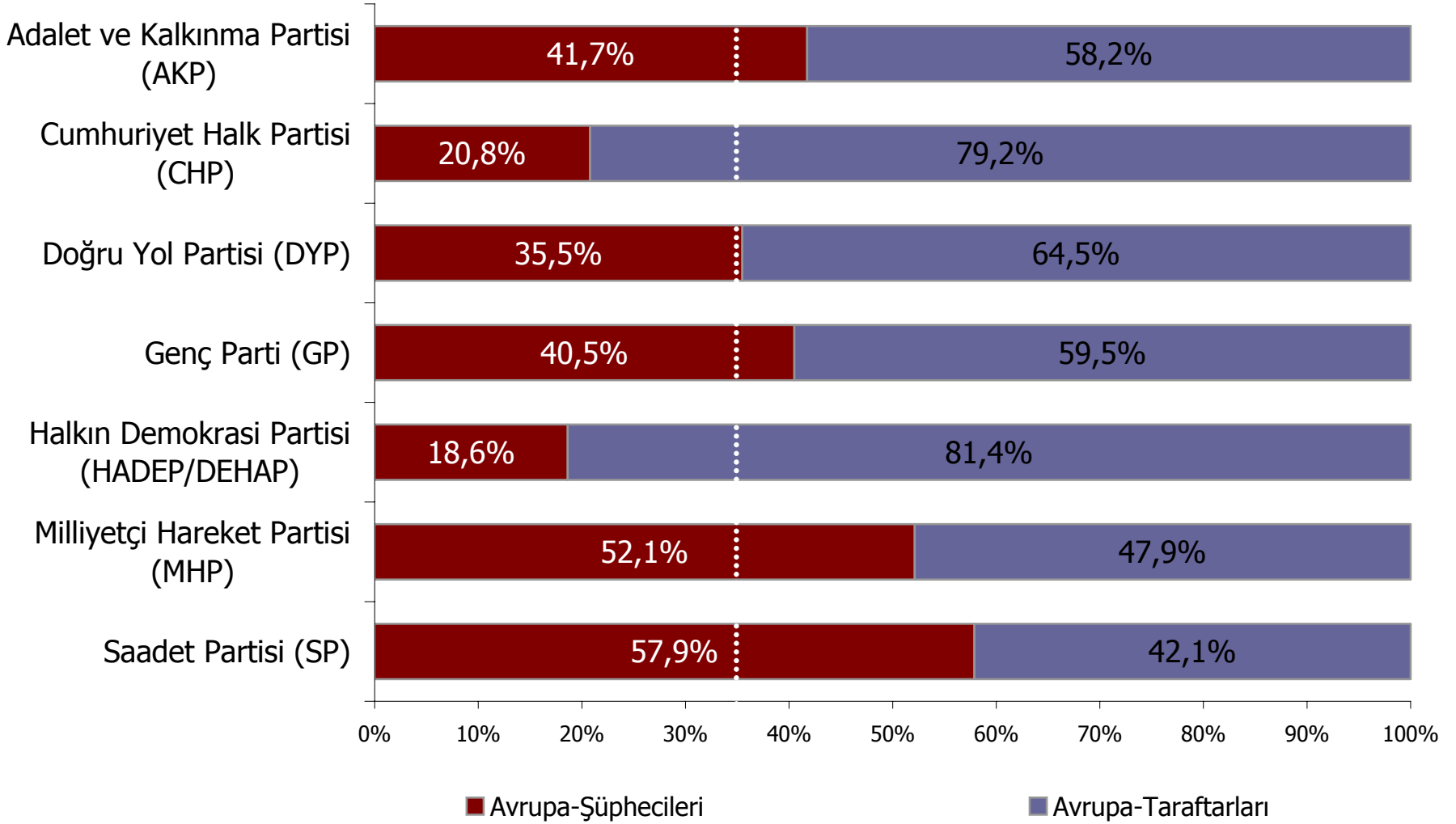
Avrupa ile ilişkilerimizin artması...

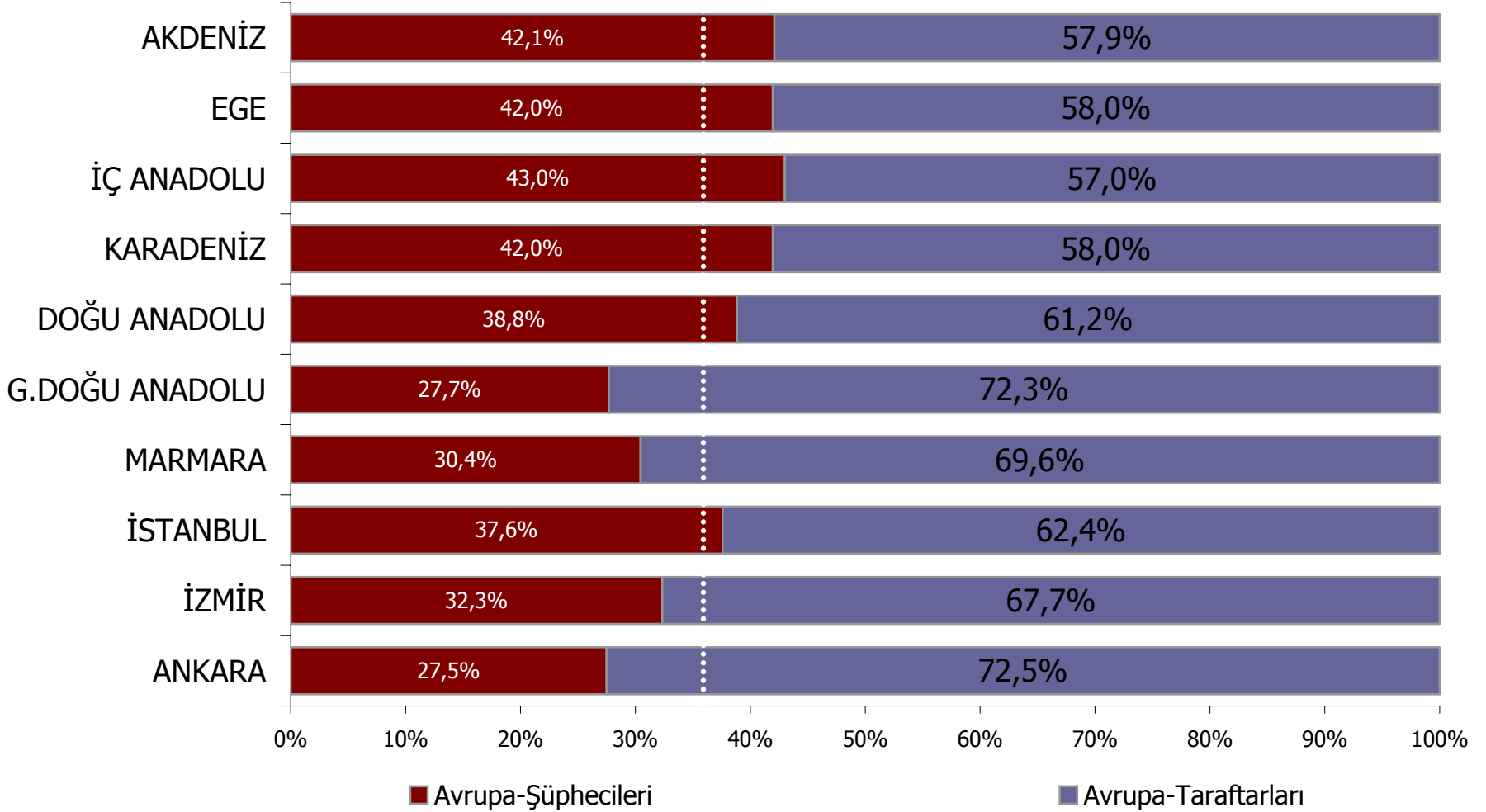
BÖLÜM 4 AVRUPA-ŞÜPHECİLERİN PROFİLİ

- 3 Kasım 2002 seçimlerindeki siyasi parti tercihlerine göre Avrupa-Şüphecilerin dağılımı
- Coğrafi bölgelere göre Avrupa-Şüphecilerin dağılımı
- Avrupalılık kimliğini tercih etme eğilimine göre Avrupa-Şüphecilerin dağılımı
- AB'yi bir Hristiyan Kulübü olarak görme eğilimine göre Avrupa-Şüphecilerin dağılımı
- AB'ye üyelik referandumunda oy verme eğilimine göre Avrupa-Şüphecilerin dağılımı

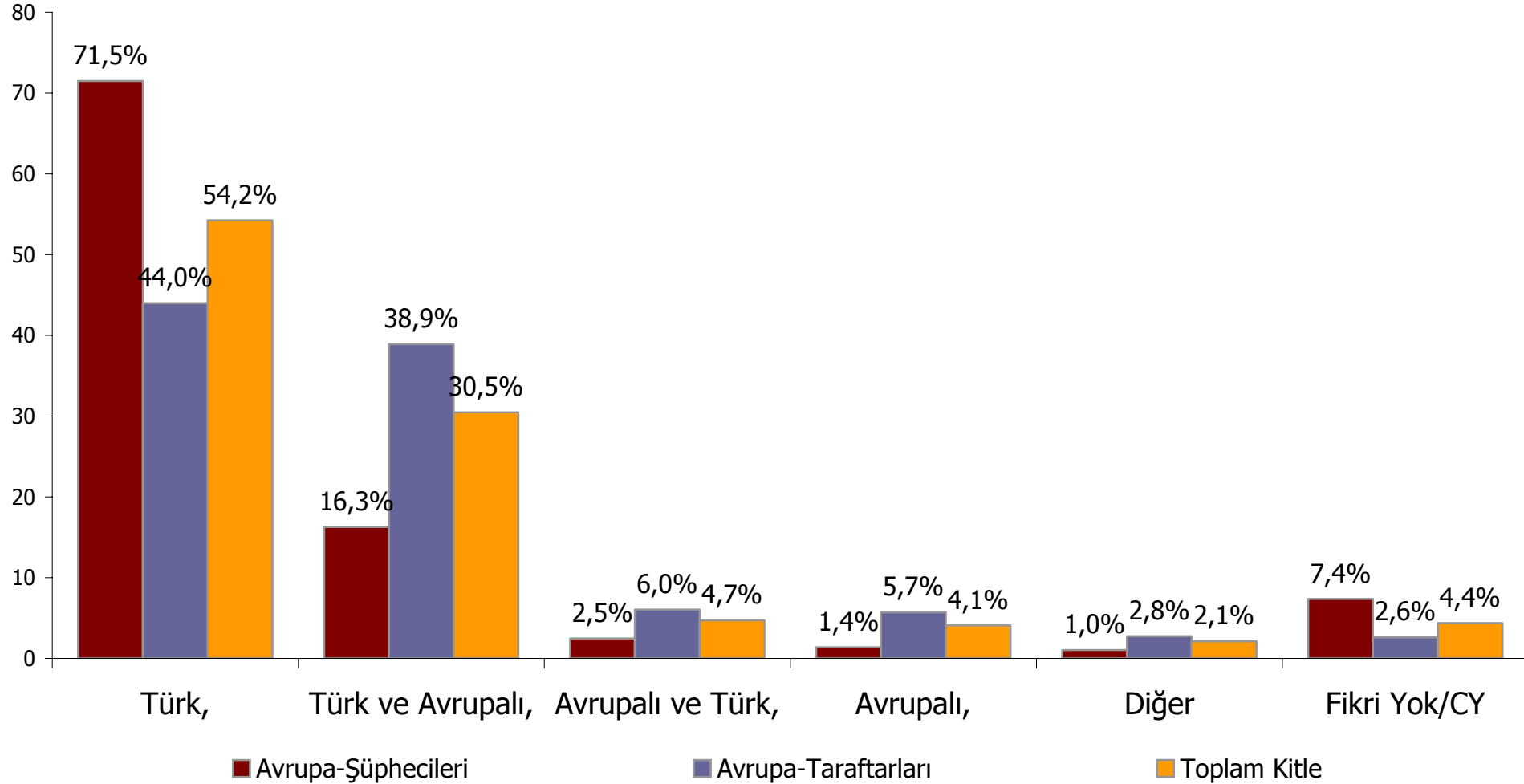
2002'deki Siyasi Parti Tercihlerine Göre Avrupa-Şüphecileri

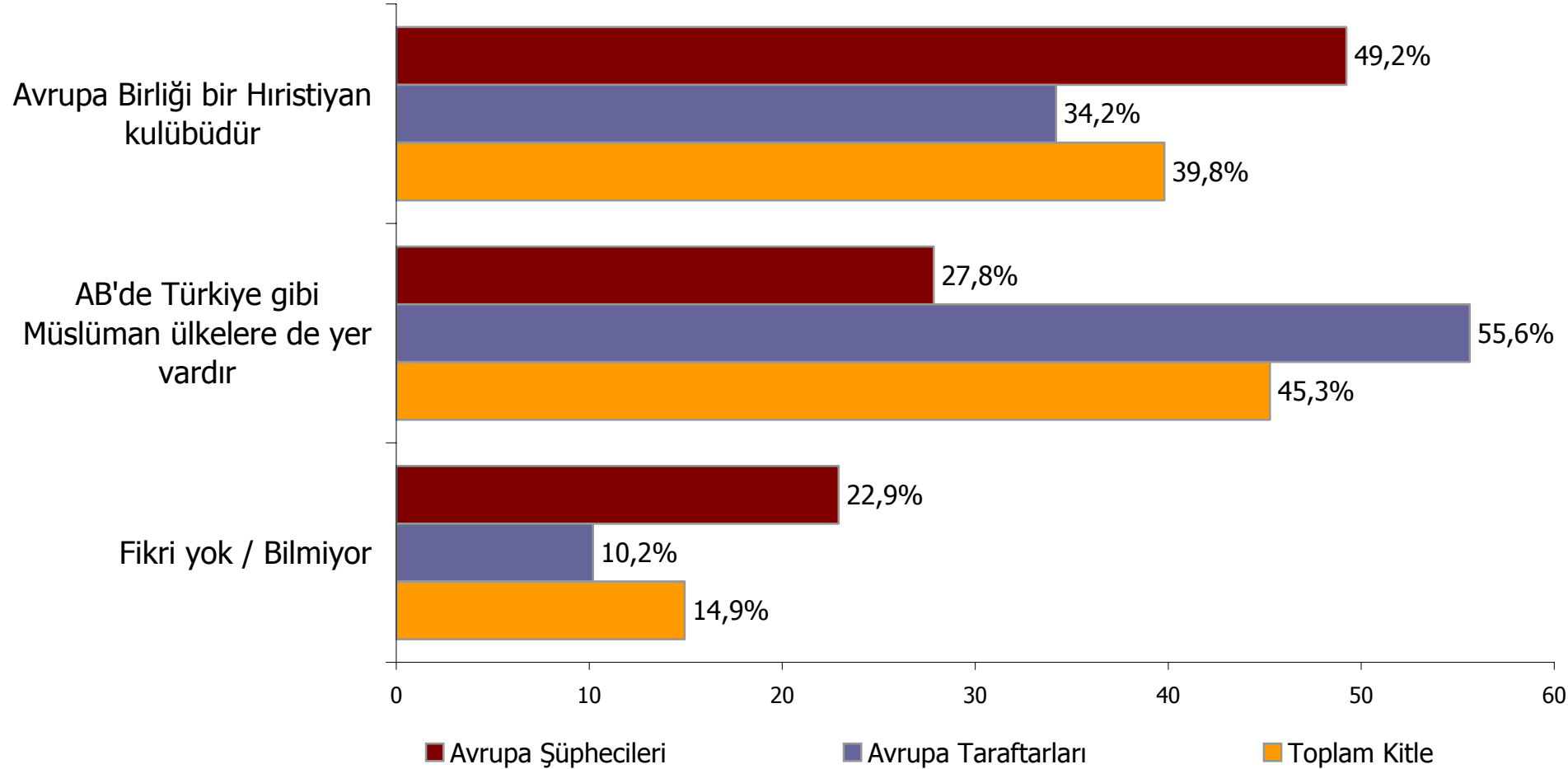
Coğrafi Bölgelere Göre Avrupa-Şüphecileri

Yakın geleceği düşündüğünüzde, aşağıdaki tanımlardan hangisinin sizin için daha uygun olacağını düşünürsünüz?

Bazıları Avrupa Birliği'nin bir Hıristiyan kulübü olduğunu iddia ederken, diğerleri Avrupa Birliği'nde Türkiye gibi Müslüman ülkelere yer olduğunu düşünmektedir...

Bugün Türkiye'nin AB'ye üyeliği için bir referandum yapılacak olsa, siz hangi yönde oy kullanırdınız?

